

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

SPRÁVA
o stave rozvíjania finančnej gramotnosti v základných školách
v školskom roku 2014/2015 v SR

Stav rozvíjania finančnej gramotnosti v školskom roku 2014/2015 kontrolovali školskí inšpektori v **165** ZŠ, z nich bolo 152 štátnych, 10 cirkevných a 3 súkromné. Cieľom bolo zistiť mieru zapracovania Národného štandardu finančnej gramotnosti (NŠFG) do školských vzdelávacích programov (ŠkVP). Hlavnými zdrojmi zistení boli informácie získané štúdiom dokumentácie školy, z rozhovorov s riaditeľmi škôl a pedagogickými zamestnancami.

Z celkového počtu kontrolovaných škôl venovalo pozornosť implementácii stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a v oblasti manažmentu osobných financií na rozdielnych úrovniach **80 %**. Aktualizovaný NŠFG (tabuľka č. 1) do svojich materiálov zapracovalo **komplexne** (40,60 %) škôl, **čiastočne** (39,40 %) a **vôbec** ho nezpracovalo (20 %) subjektov.

Tabuľka č. 1: Implementácia tém NŠFG do ŠkVP

P. č.	Kraj	Počet kontrolovaných ZŠ	Zpracovanie NŠFG do ŠkVP		
			komplexne	čiastočne	vôbec
1.	Bratislavský	9	4	5	0
2.	Trnavský	16	11	4	1
3.	Trenčiansky	17	4	7	6
4.	Nitriansky	25	2	19	4
5.	Žilinský	26	13	8	5
6.	Banskobystrický	36	18	10	8
7.	Prešovský	14	10	1	3
8.	Košický	22	5	11	6
9.	SR	165	67	65	33

Časť ZŠ rozpracovala NŠFG podľa Metodiky¹ pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do ŠkVP základných škôl a stredných škôl (metodika) do učebných osnov (UO) jednotlivých predmetov na oboch stupňoch vzdelávania, príp. tematických výchovno-vzdelávacích plánov. NŠFG bol zapracovaný formou samostatného dokumentu alebo dodatku k ŠkVP, alebo bol implementovaný medzi prierezové témy. Vypracované dokumenty väčšinou obsahovali charakteristiku, ciele, tematické okruhy finančnej gramotnosti (FG), stanovenie metód a foriem jej uplatnenia v určených predmetoch jednotlivých ročníkov, v ktorých deklarovali realizovanie čiastkových kompetencií danej témy na požadovaných úrovniach. V ojedinelých prípadoch chýbal údaj o učive, pomocou ktorého sa rozvoj finančnej gramotnosti bude podporovať, absentovali niektoré kompetencie, prípadne rozpracovanie čiastkových kompetencií na jednotlivých úrovniach. V niekoľkých školách bola pri učive uvedená len skratka bez bližšie uvedenej témy, obsahu a rozvíjanej kompetencie.

Niektoré ZŠ zapracovali NŠFG čiastočne (39,40 %) alebo formálne (chýbali stanovené vyučovacie predmety, metódy a formy, pomocou ktorých budú rozvíjať jednotlivé témy

¹ Spôsob implementácie NŠFG stanovuje Metodika pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do ŠkVP ZŠ a SŠ vydaná MSVVaŠ SR.

a kompetencie FG, formálne stanovili predmety bez určenia učiva, UO neobsahovali konkrétne stanovené témy a získanie očakávaných poznatkov a zručností podľa jednotlivých úrovní). **Problematiku NŠFG 20 % ZŠ do ŠkVP neimplementovalo vôbec.**

V školách, kde NŠFG implementovali, boli vo **výchovno-vzdelávacom procese** obsahovo vhodné témy rozpracované na rôznej úrovni v jednotlivých predmetoch². Zaradené témy zohľadňovali potreby žiakov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania a rozvíjali schopnosť orientovať sa vo sfére peňazí. Školy niektoré z nich zaradili aj do plánov triednických hodín, ojedinele sa FG rozvíjala v záujmových útvarov mimo vyučovania alebo bola zakomponovaná do výchovného programu školského klubu detí.

Školy sa v rámci **prvej úrovne** jednotlivých čiastkových kompetencií NŠFG zamerali na pochopenie základných pojmov súvisiacich so svetom financií a na riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe, ktoré modelovali najmä nakupovanie. V rámci **druhej úrovne** už žiaci riešili náročnejšie úlohy vyžadujúce analýzu, hodnotenie či komparáciu. Veľmi podrobne, konkrétne, excelentné **zapracovanie obsahu – kompetencií NŠFG** (s vymedzením učebných predmetov, ročníkov a konkrétnej učebnej témy príslušného učebného predmetu) bolo zistené v 5 školách³.

Čiastkovú kompetenciu č. 6 *Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov*, ktorá je súčasťou 2. témy *Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí*, realizovali školy na vyučovacích hodinách⁴ zameraných na rozvoj FG. V tejto téme školy v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu upriamili pozornosť na problematiku zodpovednosti všimáť si riziká a ohrozenia nesprávnej manipulácie s peniazmi, účtami. Viedli žiakov k úvahe o tom, čo robiť, aby neprišli o celoživotné úspory, o príjem, o prácu. Do učebného programu zaradili úlohy, ako nestratiť životné istoty prílišnou dôverčivosťou, nezodpovednosťou, ľahkovážnosťou, ako sa zodpovedne rozhodnúť, analyzovať a vyhodnocovať informácie o peniazoch, plánovať svoju finančnú budúcnosť, vedieť pracovať s peniazmi. Podľa vyjadrení koordinátorov a učiteľov mnohí žiaci sa už dokážu v tejto problematike orientovať. Vedia, ako si majú sami sporiť, vzájomne porovnávať ceny tovarov a služieb, nakupovať čo najvýhodnejšie. Niektorí z nich mali prehľad o zriadení bankového účtu, platobnej karty, výpise z účtov. **V rámci prvej úrovne** venovali pozornosť hospodáreniu s peniazmi a ochrane pred krádežou a stratou pri návšteve pošty, obchodu, pekárne v rámci vyučovania vlastivedy. V realizovaných projektoch (napr. Týždeň zdravej výživy) si žiaci trénovali spotrebiteľské zručnosti k zodpovednému výberu produktov pri nákupe, hospodárenie so surovinami, vyskúšali si marketing a reklamné techniky ovplyvňujúce rozhodovanie spotrebiteľov. **V rámci druhej úrovne** školy vytvorili starším žiakom priestor pre oboznámenie sa s kompetenciami týkajúcimi sa ochrany spotrebiteľa, výmeny a reklamácie tovaru, vybavenia reklamácie. V jednotlivých predmetoch učili žiakov poznať spotrebiteľské práva, vedieť postupovať pri reklamácií, sledovať pozorne kúpne zmluvy, čítať aj malé písmená (uzákonená minimálna veľkosť písma). Oboznámili ich s činnosťou

² Najčastejšie rozpracovanie tém v predmetoch:

Téma č. 1 Človek vo sfére peňazí - MAT, PRI, ETV, MAT, INF, BIO, GEO, CHE, TŠV, OBN, NEJ, ANJ.

Téma č. 2 Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí - MAT, PRI, ETV, PVC, MAT, INF, FYZ, NEJ, ETV, OBN, ANJ.

Téma č. 3 Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca - MAT, VLA, PRI, ETV, PVC, MAT, INF, BIO, GEO, FYZ, CHE, OBN, ETV, ANJ, NEJ.

Téma č. 4 Plánovanie a hospodárenie s peniazmi - MAT, VLA, ETV, SJL, INV, MAT, INF, BIO, GEO, FYZ, CHE, HUV, OBN, SJL, ANJ, NEJ, ETV.

Téma č. 5 Sporenie a investovanie - MAT, ETV, SJL, INV, MAT, GEO, DEJ, SJL.

Téma č. 6 Riadenie rizika a poistenie - PRI, ETV, SJL, VYV, INV, MAT, INF, FYZ, OBN, ANJ, NEJ.

Téma č. 7 Úver a dlh - SJL, VYV, MAT, INF.

³ ZŠ, Školská 1, Tomášov; ZŠ s MŠ, Grösslingová 48, Bratislava; ZŠ Tbiliská 4, Bratislava; ZŠ s MŠ Hargašova 5, Bratislava; ZŠ Andreja Bagara, Sídlisko SNP 6, Trenčianske Teplice

⁴ Predmetov odporučených Metodikou pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do ŠkVP ZŠ a SŠ.

slovenskej obchodnej inšpekcie (SOI), na ktoré sa ako spotrebiteľia môžu obrátiť, s prostriedkami reklamy, ktoré ovplyvňujú spotrebiteľa. Učili ako predchádzať klamlivej reklame, čo by kupujúceho malo zaujímať pri kúpe tovaru, čo si všímať pri označovaní potravín, viedli ich k informatívnemu poznaniu základného dokumentu ochrany spotrebiteľa EÚ. Oboznámili ich s dodržiavaním práv vyplývajúcich z duševného vlastníctva, ochrany rozhlasových a televíznych programových služieb a služieb informačnej spoločnosti, s ukladaním opatrení a pokút.

Uvedenú kompetenciu rozvíjali pomocou diskusií, riadeného rozhovoru a hraním rolí. Viedli ich k správne vyplňovaniu vzorov reklamačných lístkov, chápaniu reklamačných poriadkov, rozlišovaniu pojmov. Pri mimoškolských akciách (výlety, exkurzie) boli žiaci vedení k rozumnému hospodáreniu s financiami. V predmete *informatika* aj v rámci prierezovej témy *mediálna výchova* sa zameriavali na posudzovanie výberu produktov z rôznych ponúk internetových reklám, aby pri nakupovaní vedeli posúdiť klamlivé obchodné praktiky niektorých firiem. Falšované výrobky (fejky) vyhľadávali v inzerátoch na internete, hľadali informácie o ich odlišnostiach od originálnych výrobkov. V ZŠ⁵ v Trnavskom kraji (zameranej na daltonskú pedagogiku) bola praktická aplikácia NŠFG vhodne doplnená činnosťou v daltonských blokoch Vrecká plné peňazí so zameraním na využívanie FG v reálnom živote a realizáciou projektu VÚB Moja familia.

V niektorých školách bola **čiasťková kompetencia č. 6** cielene rozvíjaná v projekte *Viac ako peniaze*. Obsah programu zahŕňal aj informácie o úlohe bánk a ich služieb obyvateľstvu. Žiaci sa učili praktické informácie a skúsenosti z oblasti bezpečného používania debetných a kreditných kariet, až po využívanie rôznych foriem úverov a študentských financií. Formou rozhovorov ich vyučujúci upozorňovali na opatrnosť v komunikácii s cudzími ľuďmi, uvádzali situácie, ktoré viedli k zavádzajúcim praktikám a klamaniu v oblasti práce s financiami.

Využitie NŠFG na vytvorenie **nových tém** v rámci UO jednotlivých predmetov alebo kurzov finančnej gramotnosti bolo aplikované v školách len sporadicky. V dievčenská škola⁶ v Bratislavskom kraji vytvorila UO **nového predmetu** *finančná gramotnosť* v 7. a 8. ročníku. V ZŠ⁷ v Banskobystrickom kraji zaradili do učebných plánov pre 1.- 9. ročník hodinovú dotáciu predmetu *finančná gramotnosť* s cieľom rozvíjať FG najmä u žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. V škole⁸ v Trenčianskom kraji zaviedli v 9. ročníku nový predmet v hodinovej časovej dotácii - bol to vzdelávací program Junior Achievement Slovensko a Slovenskej bankovej asociácie s názvom *Viac ako peniaze*, ktorého cieľom bolo zvýšiť finančnú gramotnosť žiakov a naučiť ich finančne plánovať svoju budúcnosť.

Koordinátorov pre oblasť FG mali školy ustanovených len zriedka, okrem samotnej koordinácie postupov pri implementácii NŠFG mali vo svojej kompetencii aj organizovanie školení a ďalších vzdelávacích aktivít pre učiteľov a žiakov prostredníctvom vzdelávacích a finančných inštitúcií. V niektorých ZŠ za finančnú gramotnosť zodpovedali vyučujúci predmetov v súčinnosti s plánom metodických orgánov. Väčšina škôl zabezpečovala vzdelávanie pedagogických zamestnancov formou **interného vzdelávania** (z internetu, literatúry, odborných časopisov), niektoré ho nerealizovali vôbec. Vedenie škôl podporovalo záujem pedagogických zamestnancov o vzdelávanie v oblasti rozvoja FG, zabezpečilo interné vzdelávanie v rámci oboznámenia sa s aktualizovaným NŠFG, s Metodikou pre zapracovanie a aplikáciu tém FG do školských vzdelávacích programov ZŠ a SŠ, slovníkom základných pojmov NŠFG. Pedagógovia jednotlivito využívali na vzdelávanie sa v tejto oblasti aj samoštúdium. Na spoločných stretnutiach pripravovali a vyhodnocovali aktivity a podujatia

⁵ ZŠ, Lieskovec

⁶ ZŠ, Studienka 222

⁷ ZŠ, Pohronská Polhora

⁸ ZŠ s MŠ, Hlavná 504, Podolie

k rozvoju FG, ktoré sa osvedčili a o ktoré mali žiaci najväčší záujem. V 1 ZŠ⁹ v Košickom kraji zorganizovali v rámci metodického dňa otvorenú hodinu zameranú na problematiku v oblasti finančnej gramotnosti s názvom Aktivizujúce metódy vo vyučovaní.

Externé vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti finančnej gramotnosti bolo najčastejšie realizované prostredníctvom vzdelávacích a finančných inštitúcií. Mnohí pedagogickí zamestnanci ho absolvovali prostredníctvom MPC alebo finančných inštitúcií, napr. Alianz Slovensko, Tatra banka, ČSOB, vzdelávanie realizované odborníkmi spoločnosti Junior Achievement Slovensko v najnovšom programe Viac ako peniaze, ktorý bol realizovaný v rámci partnerskej spolupráce so Slovenskou bankovou asociáciou. Výučba sa realizovala s podporou interaktívneho vzdelávacieho portálu, pričom žiaci po celý rok pracovali s on-line učebnicou. V ďalších školách pedagogickí zamestnanci absolvovali vzdelávanie k projektu Moja familia. Vo väčšine škôl uskutočnili pracovníci z Finančného centra prednášky pre kolektívy zamestnancov. Získané informácie si odovzdávali na pracovných poradách alebo na zasadnutiach metodických orgánov, vyučujúci si vzájomne vymieňali skúsenosti ako využívať tieto poznatky pri práci so žiakmi. Do ponuky vzdelávacích aktivít kontinuálneho vzdelávania pre pedagogických zamestnancov sa zapojili zväčša vedúci zamestnanci.

Vybavenosť škôl učebnými materiálmi, pomôckami a metodickými materiálmi bola v jednotlivých školách rozdielna. Svoje **materiálne podmienky** zlepšovali zapájaním sa do projektov, spolupracou s finančnými inštitúciami, so školským úradom a zhotovovaním vlastných učebných pomôcok. Z metodických materiálov využívali Metodiku pre zapracovanie a aktualizáciu tém FG, Slovník základných pojmov NŠFG, publikáciu Finančná gramotnosť pre ZŠ, učebnicu Praktické financie 5. ročník, knihu pre 1. stupeň ZŠ (Moja prvá kniha o peniazoch). Najčastejšie využívané pomôcky boli makety platidiel, rôzne plagáty, učebnica a pracovný zošit FG pre 4. ročník, PC, notebooky, interaktívne tabule, tablety, kalkulačky, spoločenské hry, vzdelávací program Moja familia, materiály z Virtuálnej knižnice, Datakabinetu, vlastné materiály k projektom školy, rozhlasové vysielania, propagačné materiály – UNICEF, školský kalendár finančnej gramotnosti, katalógy firiem. Často však mali tieto publikácie len v niekoľkých exemplároch, preto si ich museli kopírovať, príp. vyrobiť vlastné učebné texty (pracovné listy, obrázky, papierové peniaze, manipulačné predmety – žetóny...). Nástennú tabuľu so zameraním na osobný a rodinný rozpočet mala 1 škola¹⁰ v Nitrianskom kraji. Súčasťou práce pri rozvíjaní FG bolo aj organizovanie exkurzií a výletov (Deň otvorených dverí v NBS, návšteva finančných inštitúcií). Najčastejšie používanými technickými prostriedkami boli osobné počítače, tablety a interaktívne tabule. Pedagógovia pri sprístupňovaní poznatkov z oblasti FG využívali didaktický softvér z projektu Moja familia, internetové vzdelávacie stránky, on-line texty a učebnice.

Informovanosť k problematike finančného vzdelávania zabezpečovali školy rôznymi formami. Podľa vyjadrení väčšiny riadiacich zamestnancov informácie ohľadom na problematiku finančného vzdelávania vo vzťahu k pedagogickým zamestnancom zabezpečovali predovšetkým na pracovných poradách, zasadnutiach metodických orgánov, cez projekt Viac ako peniaze. Školy zabezpečili prednášky s finančnými poradcami, učiteľov orientovali na využívanie internetových stránok odporúčaných ministerstvom školstva (POP). V niektorých školách pracovali záujmové útvary, ktorých činnosť bola zameraná najmä na potreby žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. V rámci nich sa žiaci zaoberali problematikou rodinného a osobného rozpočtu a problematikou zadlžovania.

Mestská škola v Bratislavskom¹¹ kraji reagovala na ponuku Nadácie PARTNERS, ktorá organizuje finančnú vedomostnú súťaž Kam sa mince kotúľajú a zapojila sa

⁹ ZŠ, Závadka 195

¹⁰ Základná škola, Mojzesovo – Černík, Mojzesovo 505

¹¹ ZŠ Tbiliská 4, Bratislava

do medzinárodného projektu *Ekonomika a financie pre deti netradične* (Slovinsko, Slovensko, Maďarsko, Česká republika), v ktorom si žiaci 2. stupňa ZŠ preveria a porovnajú svoje finančné vedomosti. Žiaci všetkých kontrolovaných škôl absolvovali rôzne aktivity v rámci projektov *Alternatívne zdroje energie*, *Recyklácia odpadov*, *Moja familia*, *Vianočné trhy*, *Týždeň zdravej výživy*, *Mliečny trh*, *Svetový deň vody* a iné.

Najmenej pozornosti sa venovalo zabezpečeniu informovanosti zákonných zástupcov ohľadom na finančné vzdelávanie, ale o obsahu NŠFG ich systematicky v školách zväčša neinformovali. Zákonní zástupcovia žiakov dostávali informáciu o implementácii NŠFG do obsahu výchovy a vzdelávania ako súčasť informovania o ŠkVP a jeho aktualizovania na stretnutiach v škole, na triednych aktívoch združenia rodičov. O konkrétnych podujatiach, pripravovaných zbierkach sa dozvedeli z webových sídiel škôl alebo priamo od svojich detí. Konkrétne aktivity, ktoré školy realizovali alebo sa do nich žiaci zapojili, zákonní zástupcovia žiakov podporovali. V škole¹² v Prešovskom kraji boli rodičia oboznámení s danou problematikou v rámci Dňa Rómov, keď žiaci vyrobili na tvorivých dielňach výrobky, ktoré v rámci vymyslenej firmy prezentovali a ponúkali učiteľom, spolužiakom i rodičom žiakov školy. V ZŠ¹³ v Košickom kraji sa rodičia spolu s učiteľmi a žiakmi zapojili do projektu *Ekonomické správanie detí z marginalizovaných rómskych komunít* organizovaného Ekonomickou fakultou Technickej univerzity v Košiciach.

Vo väčšine škôl boli realizované **projekty** a **aktivity**, ktoré podporovali rozvíjanie FG u žiakov. Všetky školy vhodne zaradili témy FG pri organizovaní rôznych školských a mimoškolských akcií a vzdelávacích aktivít ako workshopov (*Peniaze ako súčasť nášho života*), konferencií (*Rodinný rozpočet*, *nákup v obchode*; *Rodina a narábanie s finančnými prostriedkami*, *osobný rozpočet*, *kreditné karty*), *Malej olympiády finančnej gramotnosti*, projektového vyučovania (*Jablkové trhy*, *Cesta za ziskom*, *Spoznaj Európu*), besedy s pracovníkmi finančných inštitúcií, prednášky o spôsobe fungovania neziskovej organizácie, hmotné a finančné zbierky, burzy kníh. Zriadili krúžky, publikovali články v školskom časopise. S uvedenou tematikou súviseli i ďalšie aktivity škôl, napr. zber papiera, PET vrchnákov, elektroodpadu, pomoc škole. V niektorých školách pri príležitosti Dňa eura pripravili pre žiakov rôzne hry a súťaže s tematikou meny euro a sveta financií. Školy sa zapojili aj do súťaží ponúkaných na stránke vzdelávacieho portálu *Viac ako peniaze*, organizovali exkurzie do NBS, týždeň finančnej gramotnosti v škole. Sporadicky sa FG rozvíjala v záujmových útvarov, aktivitami v ŠKD. Často sa zapájali do charitatívnych aktivít celoslovenského charakteru (*Deň narcisov*).

Väčšina škôl sa zapojila do rôznych **projektov**. V jednej škole¹⁴ v Trenčianskom kraji realizovali vlastný projekt s názvom *Naša banka* a s ním spojené aktivity pre žiakov realizované na vyučovaní, v ŠKD a v záujmových útvaroch. V škole mali zriadenú vlastnú banku, vlastné peniaze, ktoré si žiaci „zarobili“ (športové súťaže, kultúrne vystúpenia...). Za zarobené peniaze mohli nakupovať na vlastných jarmokoch a školských podujatiach. Všetky školy organizovali pre žiakov činnosti, v ktorých žiaci aktívne využívali osvojené poznatky o financiách (zber druhotných surovín, vianočné a veľkonočné burzy, výlety a exkurzie...).

V ďalšej v škole¹⁵ v Prešovskom kraji sa uskutočnilo mnoho akcií s využitím finančnej gramotnosti. Učitelia uskutočnili kvíz pre žiakov zameraný na finančnú gramotnosť s názvom *Cestujeme z Vranova do Bratislavy* pre 1. stupeň a *Cestujeme na dovolenku do Chorvátska* pre 2. stupeň zameraný na hospodárenie s hotovosťou, nákup vstupeniek a suvenírov, výber z bankomatu. V priebehu roka žiaci jednotlivých tried zbierali peniaze

¹² ZŠ, Čaklov 495

¹³ ZŠ, *Mládežnícka 3*, Košice – Šaca;

¹⁴ ZŠ s MŠ, *Sverepec 240*

¹⁵ ZŠ, Čaklov 495

na školský výlet, ktorý aktívne plánovali s triednym učiteľom, vybrali trasu, dopravný prostriedok, zisťovali skupinové zľavy. Žiaci zo školskej hudobnej skupiny Čirikle získali finančné prostriedky z vystúpení vo Vranove nad Topľou na podujatí ROMANO BAŠAVIBEN, efektívne ich využili na nákup potrebných vecí na fungovanie skupiny.

Záver

Niektoré školy (20 %) neakceptovali odporúčanie ministerstva školstva ohľadom realizácie finančnej gramotnosti, alebo len formálne deklarovali jej rozvíjanie ako jeden z cieľov výchovy a vzdelávania, v dôsledku čoho v týchto školách kompetencie žiakov v tejto oblasti neboli rozvíjané. Vo väčšine kontrolovaných škôl (80 %) venovali pozornosť implementácii stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a v oblasti manažmentu osobných financií. Zvyšovanie finančnej gramotnosti a rozvíjanie zručností žiakov v tejto oblasti bolo zabezpečené v zmysle Metodiky pre zapracovanie a aplikáciu tém FG do školských vzdelávacích programov základných a stredných škôl. ZŠ rozpracovali témy finančnej gramotnosti do UO jednotlivých predmetov na oboch stupňoch vzdelávania.

Úroveň zapracovania bola rôzna, od všeobecných deklarácií cez ich konkretizáciu formou poznámok v učebných osnovách až po podrobné rozpracovanie celkových a čiastkových kompetencií, ktoré má žiak v oblasti finančnej gramotnosti získať. Jednotlivé témy realizovali zväčša v rámci vyučovacích predmetov doplnením obsahu finančnej gramotnosti do učebných osnov. Prínosom bolo vytvorenie nových predmetov, viac škôl zabezpečilo finančné vzdelávanie žiakov aj prostredníctvom záujmových útvarov, výchovným pôsobením počas školských výletov, exkurzií a ďalších aktivít. Pedagógovia podporili u žiakov rozvíjanie schopností, využívanie poznatkov, zručností a skúseností na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov. V školách, ktoré nemali rozpracovaný NŠFG ako samostatný dokument, záležalo väčšinou len na rozhodnutí vyučujúceho, či a ktorú tému zaradi do edukačného procesu.

Všetky školy vhodne zaradili témy FG pri organizovaní rôznych školských akcií a vzdelávacích aktivít. Vedenia škôl reagovali na ponuky vzdelávacích a finančných inštitúcií, podporovali vzdelávanie pedagogických zamestnancov v tejto oblasti. Zabezpečili interné vzdelávanie v rámci oboznámenia sa s príslušnou metodikou vydanou MŠVVaŠ SR, aktualizovaným NŠFG, slovníkom základných pojmov NŠFG.

Zvýšená ponuka metodických materiálov a webových stránok pre rozvíjanie FG pozitívne ovplyvnila informovanosť učiteľov a následne ovplyvnila kvalitu vyučovania v sledovanej oblasti. Vybavenosť škôl učebnými materiálmi, pomôckami a metodickými materiálmi z hľadiska podpory rozvoja finančnej gramotnosti bola rozdielna, od propagačných materiálov poskytnutých rôznymi finančnými inštitúciami až po svojpomocne zhotovené.

V minimálnej miere bola zo strany vedenia školy venovaná pozornosť plánovaniu a realizácii kontroly stavu a úrovne rozvíjania finančnej gramotnosti žiakov s následným zovšeobecňovaním výsledkov zistení na zasadnutiach pedagogických rád alebo metodických orgánov.

Výrazne pozitívne zistenia

- angažovanosť vyučujúcich pri plnení cieľov NŠFG svojpomocným zhotovovaním učebných pomôcok
- využitie disponibilných hodín na zavedenie nových predmetov vo vzťahu k finančnej gramotnosti
- činnosť záujmových krúžkov zameraná aj na rozvoj finančnej gramotnosti

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- dôsledné rozpracovanie kompetencií a čiastkových kompetencií v UO s dôrazom na uplatňovanie vedomostí a zručností v praxi
- zefektívnenie spolupráce v rámci metodických združení a predmetových komisií (koordinácia pri zaraďovaní tém do jednotlivých predmetov a ročníkov)
- materiálno-technické vybavenie škôl

Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov

Štátna školská inšpekcia uplatnila voči kontrolovaným subjektom **36 odporúčaní**, ktoré sa týkali zapracovania NŠFG do základného dokumentu školy, ustanovenia koordinátora FG, prípadne smerovali k zabezpečeniu vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti rozvoja FG.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- zapracovať komplexne Národný štandard finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov
- zvážiť možnosť ustanovenia koordinátora pre implementáciu Národného štandardu finančnej gramotnosti do edukačného procesu
- zabezpečiť v spolupráci s MPC vzdelávanie pedagogických zamestnancov na rozvoj FG
- zamerať kontrolnú činnosť na zisťovanie stavu rozvoja FG žiakov, výsledky zistení zovšeobecňovať na zasadnutiach metodických orgánov školy
- zabezpečiť vybavenosť škôl učebnými materiálmi, pomôckami a metodickými materiálmi stimulujúcimi rozvoj finančnej gramotnosti

Metodicko – pedagogickému centru

- naďalej realizovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti rozvoja finančnej gramotnosti